

Gian Marco Griffi — Železnice Mexika

Dobrodružný román

Kniha vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury ČR

Questo libro è stato tradotto grazie a un contributo
del Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione
Internazionale italiano. / Tato kniha vychází za finanční
podpory italského Ministerstva zahraničních věcí
a mezinárodní spolupráce.

Automatická analýza textů nebo dat
ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.

Copyright © Gian Marco Griffi, 2022
Per la prima volta pubblicato da Laurana Editore nel 2022.
Cover picture © Elena Malcangi, 2025
Maps © Silvia Perosino, 2022
Translation © Sára Rodová, 2025
Afterword © Sára Rodová, 2025
Czech edition © Meridione, s.r.o., 2025

ISBN 978-80-53037-21-1

**GIAN MARCO
GRIFFI**

**ŽELEZNICE
MEXIKA**

Dobrodružný román

Přeložila Sára Rodová

meridione

A neznám filosofa, který by filosoficky
snášel bolest zubů

W. SHAKESPEARE, *Mnoho povyku pro nic*

PRVNÍ ČÁST

Bylo to ošklivé období. Ennio dezertoval, Luigimu Boccovi omylem prostřelili ušní lalůček, pan učitel Pozzi přišel o tři prsty na pravé ruce a nadával pokaždé, když se pokoušel psát levačkou. Král uprchl, cestující mizeli z vlaků, i holič Gianni utekl, odebral se někam do kopců, aby bojoval proti Republice Salò, a v naší čtvrti chodili všichni neoholení. I Pietro dezertoval, biograf Gran Cinema Vittoria byl zavřený, mého zubaře Grandiho obvinili ze zrady a uvěznil v turínském žaláři Le Nuove a mě už tři dny bolel zub.

A to přitom nebylo to nejhorší. Němci smýkali mrtvolou Itálie, rozzuření jako Achilles pod hradbami Troji, o Firminovi jsem neměl žádné zprávy od chvíle, co se vrátil z Ruska, moje matka vařila pokrmy s příchutí prachu a mně zbýval týden na to, abych vyhotovil železniční mapu Mexika.

Tohle bylo to nejhorší.

Trávil jsem čas u Guascova psacího stolu, každých deset minut jsem uhodil do některé klávesy psacího stroje a díval jsem se, jak nákladní vlaky řvou jako ptáci při námluvách pod cedulí s nápisem ASTI.

Guasco dezertoval. A přitom byl z nás všech nejzapálenější. V peněžence nosil Duceho fotografii s podpisem, i když někteří pochybovali, že je ten podpis pravý. Našli jsme ji zmuchlanou na jeho psacím stole, vedle svatého obrázku Panenky Marie s obuškem. Na zadní straně bylo napsáno: „Utopte se v Tanaru, já odcházím do kopců. Ať žije Itálie.“ Odněl si všechno kafe, osmnáct

pušek z pětadvaceti, psací stroj vrchního adjutanta a tři kila papíru.

Vrchního adjutanta to moc nepotěšilo, Guasco byl koneckonců jediný, kdo uměl slušně psát na stroji, jediný, kdo znal zpaměti fašistické písně, a jediný, kdo v celé detašované jednotce piemontské legie Republikánské národní železniční gardy dovedl uvařit obstojné kafe.

Využil jsem toho a zabydlel se u jeho psacího stolu, protože stál u okna. Z místa, které mi bylo původně přiděleno, jsem viděl akorát na zašlou mapu Evropy a na plán železniční sítě severní Itálie. Jenže teď vzal Guasco roha a já vyhrál stůl u okna v kartách nad Dalmassem.

Okno je zásadní, i když vám neumožňuje vidět nic víc než nástupiště a vlaky a vybombardovaný statek s jabloněmi, které kvetou i navzdory prachu a válce. Cítil jsem, že prožívám okamžik, v němž dokážu vytušit krásu kamene, dveří zarostlých křovím, ostrážitého výřečka sedícího na milníku, dokonce i železnice, ale ne jiného člověka.

A zatímco jsem v zajetí podobného okamžiku upřeně hleděl na zídku za pátou kolejí, zbarvenou pozůstatky zapadajícího slunce, a snažil jsem se na stroji vyfukat hlášení z osmého února tisíc devět set čtyřicet čtyři, do něhož jsem hodlal napsat o „prořídých neorganizovaných bandách povstalců působících na našem území, jež byly zneškodněny našimi jednotkami“, vstoupil do kanceláře vrchní adjutant s výrazem člověka, který viděl ducha. Udělal krok vpřed a zarazil se. Pár vteřin stál bez hnutí, pak pozvolna vykročil a zkoumal pohledy svých vojáků na pozicích – Ferrara, Dalmassa, Preta – jako učitel, co se rozhoduje, koho z žáků vyzkouší, nakonec přistoupil

ke Guascovu psacímu stolu, který teď byl můj, a s jistou obřadností rozkázal, ať hlášení přenechám Dalmassovi a připravím se na vyhotovení podrobné dokumentace železniční sítě v Mexiku.

Podíval jsem se na něj trochu zaraženě. Měl čepici nakřivo a zarudlá bělma, jako někdo, kdo před chvílí brečel.

Magetti, rozuměl jsi tomu rozkazu?

Ano, pane, řekl jsem odhodlaně. Sice zmateně, jako když se s trhnutím probudíte, ale odhodlaně.

Vrchní adjutant se rozhlédl kolem. Zeptal se, proč nesedím u svého stolu.

Kvůli oknu, pane. Vyhrál jsem ho v kartách nad Dalmassem. Ten stůl jsme Guascovi záviděli.

On si odplivl. Nevyslovuj Guascovo jméno, řekl. Guasco je mrtvý. Guasco si zvolil život povstalce v lesích.

Ano, pane, řekl jsem, už nikdy nevyslovím jméno vojáka, jehož jméno teď nebudu vyslovovat, aby bylo jasné, že od téhle chvíle už jeho jméno nikdy nevyslovím.

Výborně, Magetti, řekl vrchní adjutant. Jsi bystrý hoch. A přitom když jsem tě poprvé viděl vcházet do kasáren, nevsadil bych na tebe ani zlámanou grešli.

Poděkoval jsem mu, i když jsem možná nemusel. On se pokusil zapálit si cigaretu.

Využil jsem toho, že sirky Minerva neustále stávkovaly, a chopil jsem se slova.

Je si pan vrchní adjutant vědom skutečnosti, že zde přítomný neví o železniční síti v Mexiku vůbec nic?

Jistě, Magetti, co ty bys mohl vědět o železniční síti v Mexiku.

Otočil se, aby si prohlédl jednotku.

Je tu někdo, kdo něco ví o železnicích Mexika?

Nikdo ani nemukl.

Vidiš, Magetti? Jednotka ani neví, kde Mexiko leží. Mně to bylo jasné. Jednotka umí stěžít psát. Proto jsem se rozhodl, že si ten úkol vezmeš na starost ty.

Ukázal na mě.

Neříkám, že to je snadné. Ale pro tvoji informaci, existují knihy, dokumenty. Existují knihovny. Víš o tom, že existují knihovny, Magetti?

Ano, pane vrchní adjutante, existují knihovny.

A víš o tom, že existují knihy?

Ano, pane vrchní adjutante, existují knihy.

A víš o tom, že někde na druhé straně oceánu existuje místo jménem Mexiko?

Ano, pane vrchní adjutante, existuje Mexiko.

Výborně, Magetti, já říkal, že jsi bystrý hoch. Ty teď musíš najít nějakou knihovnu, v ní najít knihy o Mexiku, nebo ještě líp, o jeho železniční síti a nakonec nakreslit pěknou mapu jako na výtvarné výchově na obecné škole. Musel jsi na obecné škole kreslit, Magetti?

Ano, pane vrchní adjutante, musel jsem kreslit.

A pověz mi, co jsi musel kreslit?

Chvilí jsem o tom přemýšlel.

Ponejvíc domy, zvířata, stromy a květiny, pane vrchní adjutante.

Luskl prsty.

To je báječné, Magetti. A pověz mi, šlo ti kreslit domy, zvířata, stromy a květiny?

Ne, pane vrchní adjutante, nešlo mi to vůbec a moje máma je musela kreslit za mě.

Několikrát zavrtěl hlavou.

Tak to je zlé, Magetti. Ten nejmíň hloupý voják z mého oddílu nedokáže nakreslit dům, zvíře, strom ani květinu. A co mapy, musel jsi na obecné škole kreslit mapy?

Ne, pane vrchní adjutante, nikdy.

Inu, jsem si jistý, že kreslení map ti půjde znamenitě.
Vidím ti to na očích.

Otočil se na ostatní.

Dalmasso!

Dalmasso vyskočil do pozoru.

Ano, pane vrchní adjutante.

Nevidíš Magettimu na očích, že mu kreslení map půjde znamenitě?

Ano, pane vrchní adjutante, vidím to tam jasně a zřetelně.

Jdi do háje, Dalmasso.

Dalmasso si znovu kecnul na židli.

Zpátky k věci, Magetti, cítím, že nakreslíš úžasnou podrobnou mapu železnic Mexika.

Ano, pane vrchní adjutante, nakreslím tu mapu.

Úžasnou.

Ano, pane vrchní adjutante, úžasnou.

A podrobnou.

Při tom slově zapíchl do vzduchu ukazovák pravé ruky.

Ano, pane vrchní adjutante, podrobnou.

Výborně, Magetti, vidíš, že jsi šikovný, když se snažíš?
I když tenhle rozhovor je ta nejgrotesknější a nejtragičtější věc, co se mi za posledních sedm let stala.

Popel cigarety spadl na zem, aniž z ní jedinkrát potáhl.

Smím se zeptat, z jakého důvodu mám vyhotovit dokument o železnicích Mexika?

On potáhl a vyfoukl kouř, aniž ho vdechl.

Protože ti to přikazuju já, Magetti. Zdá se ti to jako dostatečný důvod?

Ano, pane vrchní adjutante, protože mi to přikazujete vy.

Působil sklesle. Posadil se na židli z druhé strany mého psacího stolu. Linula se z něj nasládlá vůně vody po holení. Vyhlédl ven z okna.

Udělal jsi dobře, že ses přestěhoval ke Guascovu stolu.
Děkuji, pane.

Vzdychl.

Jde o to, že nemám nejmenší tušení.

Co jste říkal, pane?

Říkal jsem, že nemám nejmenší tušení, proč musíš vyhotovit dokument o železnicích Mexika. Dostávám rozkazy od někoho, kdo sám dostal rozkazy od někoho dalšího, kdo dostal rozkazy. Možná že někdo úplně nahoře zná důvod, proč je naprosto nezbytné vyhotovit dokument o železnicích Mexika. Ale není vyloučeno, že nějaký vojín v Berlíně na chodbách říšského kancléřství vyprávěl jinému vojínovi, že četl knihu o železnicích Mexika. Knihu opatřenou úžasnou mapou mexické železniční sítě. Ta zvěst doputovala až k Führerovi, který o tom chvíli přemítal a pak si řekl: jo, mapu železniční sítě Mexika musím mít. Někdo ho možná upozornil, že mapa železniční sítě Mexika je jednou z těch věcí, které lze zařadit do kategorie věcí zcela zbytečných, tím spíš ve chvíli, kdy jde tahle podělaná válka do kytek. Jenže velitelé jsou jako děti, Magetti. Když se jim nějaká hračka zalíbí, musejí ji mít. Je samozřejmě dost možné, že se ho někdo zeptal, proč touží zrovna po mapě mexické železniční sítě, možná se o tom doslechl Goebbels a vyhlásil, že vlastnictví podrobné mapy mexických železnic je pro Říši a její spojence otázkou života a smrti; takže od Goebbelse ten rozkaz sestoupal po hierarchii velení až k jednomu důstojníkovi SS ve Stuttgartu, který si musel říct, že o získání železniční mapy Mexika – přestože je to otázka

života a smrti – by se mohli postarat Italové, kteří nemají co na práci; a tak ten rozkaz zamířil dolů z Brenneru, dorazil do Salò, ze Salò do Milána, z Milána na velitelství v Turíně, z Turína do Asti, z Asti ke mně, až nakonec po bezpočtu rozkazů, dopisů a zašifrovaných telegramů vyšel z mojí pusy a dolehl k tvým uším, vojáku Francesco Magetti z Republikánské národní železniční gardy, a ty máš počínaje zítrkem týden na to, abys ho splnil.

Cigaretu típl.

Je všechno jasné, Magetti?

Ano, pane vrchní adjutante, všechno je jasné.

Prohlédl si mou čelist z obou stran. Všiml si abscesu.

A zajdi si k zubaři, prokristapána.

Ano, pane vrchní adjutante, zajdu si k zubaři.

Když odešel, Dalmasso a Prete se rozesmáli a já začal nadávat.